

Politická kultura v ČR

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2007, v07-03</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>5. 3. - 12. 3. 2007</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1046</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PS.17, PD.7, PD.8</i>
Zveřejněno dne:	<i>24. dubna 2007</i>
Zpracoval:	<i>Naděžda Čadová</i>

Šetření Centra pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR realizované v březnu 2007 se mimo jiné věnovalo názorům veřejnosti na politickou kulturu. Nejprve jsme všechny dotázané požádali, aby zhodnotili politickou kulturu některých veřejně činných lidí, tedy to, jak tito lidé mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a informují o problémech.¹

Tabulka 1: Politická kultura veřejně činných lidí (odpovědi respondentů v %)

	velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná
členové vlády	1	23	46	25
poslanci	0	12	53	32
senátoři	1	28	40	20
představitelé krajských samospráv	3	36	19	4
představitelé místních samospráv	10	49	19	7
politici ČSSD	4	28	40	22
politici KDU-ČSL	3	26	44	19
politici KSČM	5	29	33	23
politici ODS	5	25	37	27
politici Strany zelených	4	37	31	15

¹ Znění otázky: „Zajímalo by nás, co si myslíte o politické kultuře veřejně činných lidí, tedy o tom, jak mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a informují o problémech. Jaká je podle Vás politická kultura: (viz tabulku 1).“

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

K politické kultuře většiny veřejně činných lidí jsou čeští občané kritičtí. Pozitivně hodnotí nadpoloviční většina respondentů pouze politickou kulturu představitelů místních (obecních) samospráv (kladně ji ohodnotilo 59 % dotázaných, záporně 29 %). Pozitivní hodnocení nad negativním hodnocením pak ještě převažuje u představitelů krajských samospráv (39 % kladných hodnocení, 23 % záporných). Zde je však třeba zdůraznit, že 37 % oslovených občanů nedokázalo politickou kulturu představitelů krajských samospráv vůbec posoudit.

Politickou kulturu členů vlády hodnotí pozitivně bezmála čtvrtina českých občanů (24 %), sedm z deseti respondentů (71 %) ji ale vnímalo negativně. Ještě o poznání kritičtější jsou čeští občané k politické kultuře poslanců, za dobrou ji označila jen o málo více než desetina dotázaných, za špatnou 85 % respondentů. Co se týče politické kultury, jsou na tom čeští senátoři podstatně lépe než poslanci. Jejich politickou kulturu zhodnotili kladně tři z deseti dotázaných (29 %), negativně pak šest z deseti respondentů (60 %).

V případě politiků všech parlamentních stran převažuje negativní hodnocení jejich politické kultury nad hodnocením pozitivním. Nejpozitivněji hodnotili respondenti politickou kulturu politiků Strany zelených (41 % kladně a 46 % záporně). Přibližně třetina obyvatel ČR si myslí, že dobrá je politická kultura politiků KSČM (34 % ji hodnotilo jako dobrou, 56 % jako špatnou). V hodnocení politické kultury politiků ČSSD, ODS a KDU-ČSL nejsou příliš výrazné rozdíly (podíly občanů, kteří ji hodnotili jako špatnou, jsou prakticky stejné). Politickou kulturu politiků ČSSD hodnotila kladně asi třetina dotázaných (32 % ji označilo za dobrou, 62 % za špatnou). Jen o málo hůře dopadlo hodnocení politické kultury politiků ODS (30 % pozitivních hodnocení) a KDU-ČSL (29 % oslovených ji označilo za dobrou).

Stejná otázka se ve výzkumu CVVM objevila již v březnu 2005. Časové srovnání nabízí tabulka 2.

Tabulka 2: Politická kultura veřejně činných lidí (v %)

	březen 2005	březen 2007
	+/-	+/-
členové vlády	28/66	24/71
poslanci	14/82	12/85
senátoři	26/58	29/60
představitelé krajských samospráv	37/25	39/23
představitelé místních (obecních) samospráv	56/26	59/26
politici ČSSD	23/70	32/62
politici KDU-ČSL	26/64	29/63
politici KSČM	29/58	34/56
politici ODS	35/56	30/64

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“. V roce 2005 byli místo politiků Strany zelených hodnoceni politici US-DEU.

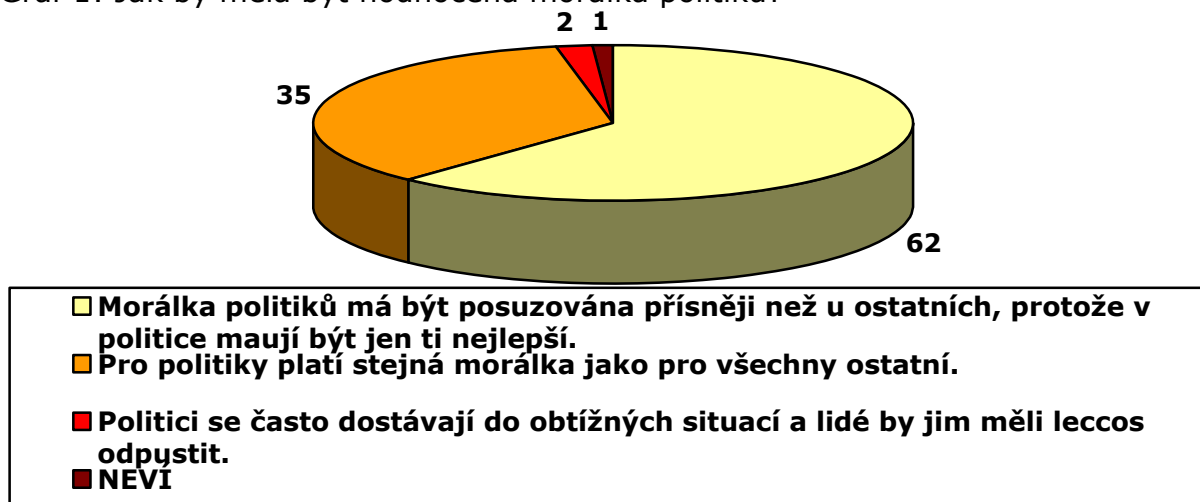
V porovnání se situací v březnu 2005 si v očích české veřejnosti mírně polepšili představitelé místních (obecních) samospráv (o 3 procentní body), politici KDU-ČSL (o 3 procentní body) a politici KSČM (o 5 procentních bodů). Výrazně lépe než před 2 roky hodnotí čeští občané politickou kulturu politiků ČSSD (o 9 procentních bodů). Důvodem je pravděpodobně skutečnost, že v březnu 2005, kdy byla otázka respondentům položena poprvé, probíhala aféra kolem nejasného financování bytu tehdejšího premiéra Stanislava Grosse, což mohlo názor veřejnosti na ČSSD značně ovlivnit.

Hůře než v roce 2005 lidé hodnotí politickou kulturu členů vlády (pokles o 4 procentní body) a politiků ODS (pokles o 5 procentních bodů).

V rámci březnového šetření jsme se dále zajímali o to, jak by podle českých občanů měla být hodnocena morálka našich politiků.²

Graf 1: Jak by měla být hodnocena morálka politiků?

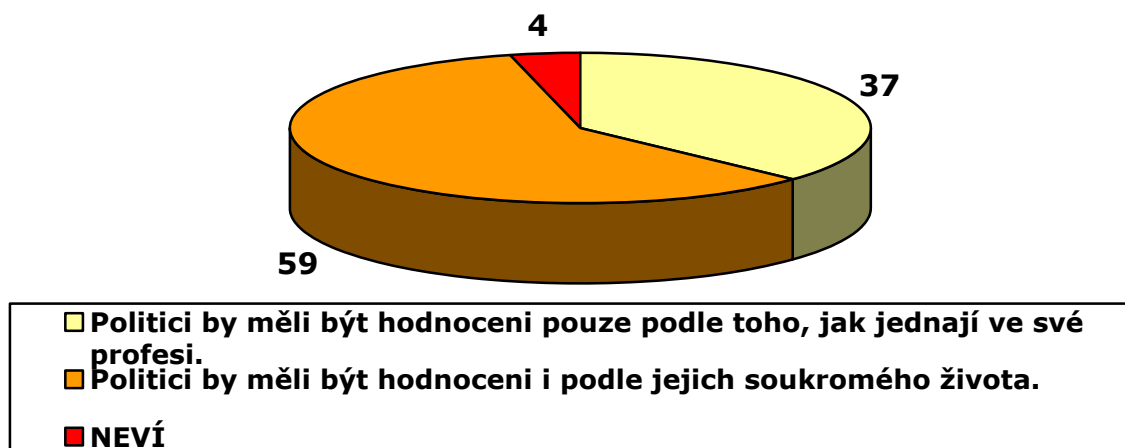

Téměř dvě třetiny českých občanů (62 %) se domnívají, že morálka politiků by měla být posuzována přísněji než u ostatních. Mínění, že pro politiky platí stejná morálka jako pro všechny ostatní, zastává více než třetina českých občanů (35 %). Pouze 2 % českých občanů si myslí, že politici se často dostávají do obtížných situací a lidé by jim měli leccos odpustit.

Názor, že morálka politiků má být posuzována přísněji než u ostatních, zastávali o něco častěji dotázaní starší 60 let, lidé hodnotící svoji životní úroveň jako špatnou a voliči ČSSD a KSČM.

Všech respondentů jsme se dále zeptali, podle čeho by měli být politici hodnoceni.³

Graf 2: Podle čeho by měli být politici hodnoceni?

² Znění otázky: „Přečtu Vám rozhovor tří lidí o tom, jaká by měla být morálka našich politiků. Který z těchto názorů je Vám nejbližší? První říká: Morálka politiků má být posuzována přísněji než u ostatních, protože v politice mají být jen ti nejlepší. Druhý říká: Pro politiky platí stejná morálka jako pro všechny ostatní. Třetí říká: Politici se často dostávají do obtížných situací a lidé by jim měli leccos odpustit.“

³ Znění otázky: „Domníváte se, že politici by měli být hodnoceni pouze podle toho, jak jednájí ve své profesi nebo i podle jejich soukromého života?“

Šest z deseti českých občanů (59 %) si myslí, že politici by měli být hodnoceni nejen podle toho, jak jednají ve své profesi, ale i podle svého soukromého života. Více než třetina Čechů (37 %) naopak věří, že politik má být hodnocen pouze podle toho, jak jedná ve své profesi.

Jednotlivé skupiny respondentů se v názorech na to, podle čeho by měli být politici hodnoceni, příliš nelišily. Názor, že by měl být zohledňován také soukromý život politiků, ale zastávali o něco častěji respondenti starší 60 let.